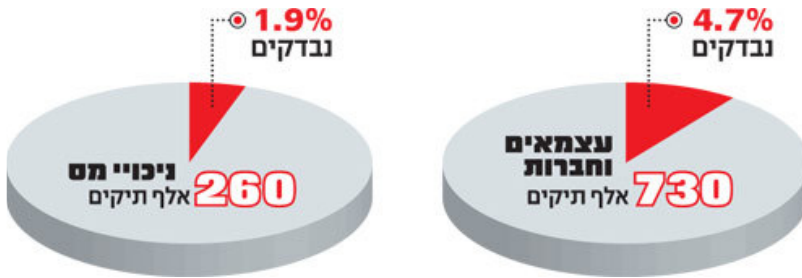

מעלימים מס? סיכוי של 4% בלבד שיתפסו אתכם

07:04 | 31.3.2010 מאת מוטי בסוק

"תוכנית העבודה של רשות המסים ל-2010 מדברת על כמיליון תיקי עצמאים, חברות, מנהלי חברות וניכויים. המספר הזה לא כולל את תיקי השכירים. ברשות עובדים 450 מפקחי מס. אלה המשימות ואלו הכוחות שעומדים לרשותי" - כך אומר מנהל רשות המסים, יהודה נטרדישי, בראיון מיוחד ל-TheMarker, ערב חג הפסח.

לדברי נטרדישי, 730 אלף מהתיקים שמגיעים לרשות הם של עצמאים, חברות ומנהלי חברות; ו-260 אלף תיקים הם תיקי ניכויים (תיקי מס מורכבים, כמו לאדם שעובד בشتי עבודות). במהלך השנה יבדקו מפקחי המס 4.7% מתיקי העצמאים, חברות ומנהלי חברות ו-1.9% מתיקי הניכויים. לדברי מנהל רשות המסים, "בסך הכל אנחנו מגיעים בשנה ל-40 אלף תיקים. כל שאר התיקים מקבלים שומה אוטומטית לפי הדיווח של הנישום. כעבור שלוש שנים השומה הופכת לסופית.

"64% מגביית מס הכנסה באה מהשכירים. השכירים משלמים מס כחוק עד השקל האחרון. אני צריך לעשות הכל כדי לגבות מס אמת גם מהעצמאים ומהחברות. צריך להיות איזון בין השכירים לעצמאים. אני צריך ליצור איזושהי הרתעה במישור האזרחי עם 450 מפקחי מס".

לקורסי מפקחי המס של רשות המסים יש ביקוש גדול מאוד. המפקחים הם בעיקר רואי חשבון ועורכי דין. חלק לא מבוטל מהם מחזיקים בשני התארים. הכשרתם ברשות המסים כוללת קורס של שלושה חודשים וחצי והתמחות במשך ארבעה חודשים.

כל מפקח צריך לבדוק במהלך השנה מכסה מסוימת של שומות (תיקי מס). המפקחים בוחרים 60% מהתיקים והמטה בוחר את 40% התיקים הנותרים. המפקח, שהוא גם איש מטה וגם איש שטח, בוחר בין היתר תיקים שנראים לו מעניינים במיוחד, שהמס העולה מהם נראה לו לא סביר, שיש בהם עסקות מעניינות ותיקים עם הוצאות מימון גבוהות. תיקי המטה נקבעים לפי קריטריונים שקובעת הנהלת רשות המסים לשנה הקרובה. לדוגמה, תיקים שבשנה שעברה התגלו בהם ליקויים, תיקים שהמס העולה מהם נמוך, או תיקים של ענפים ועיסוקים מסוימים שהנהלת רשות המסים החליטה להדק עליהם את הפיקוח.

ב-2009, בשיאו של המשבר הכלכלי העולמי והמקומי, נטרדישי החליט לסטות ממודל העבודה הקבוע. "היה חשש גדול מאוד", הוא אומר, "שלא נעמוד ביעד גביית המסים ולמדינה לא יהיה כסף. הוריתי למפקחים לעבוד עם תיקים שיש בהם תוחלת מס גבוהה",

כלומר לעבוד על תיקים שבהם ניתן לגבות תשואת יתר - יותר מסים מהמדווח על ידי הנישום. "אמרתי למפקחים, 'צריכים להחזיק את המדינה' לשמחתי, המערכת רשמה תשואת יתר של 4.5 מיליארד שקל - 4.5 מיליארד מעבר ליעד הגבייה של רשות המסים באותה שנה".

"רק מעט תיקים מגיעים לבית המשפט"

לדברי מנהל רשות המסים, ב-43% מהתיקים ב-2008 וב-42.4% מהתיקים ב-2007 המפקחים אישרו את השומה בתיקים שבדקו. אם התיק לא אושר מזמינים את הנישום או את רואה החשבון שלו, ואז יש שתי אפשרויות: או שמגיעים להבנות, כפי שקורה ברוב המקרים, או שלא.

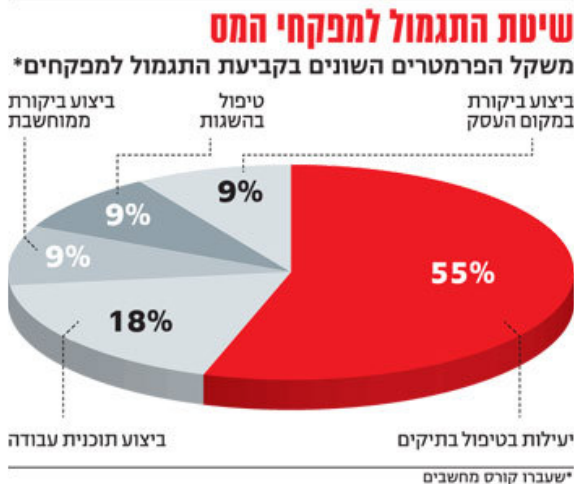
על שומה ללא הסכמה של רשות המסים יכול הנישום לערער. הוא יוזמן, לפי החוק, למפקח אחר. לכל החלטת שומה של מפקח יש מעמד של החלטת בית משפט שלום. יש אפשרות שבשלב ב', המפקח השני יסיים את סיפור השומה בהסכם, ולא, יוצאת שומה של רשות המסים בצו. הנישום יכול לשלם את השומה או לערער עליה לבית המשפט המחוזי.

לדברי נסרדישי, רק מקרים ספורים מגיעים לבית המשפט. "יש כל הזמן ביקורת על המפקח מצד רכז החולייה שלו, סגן פקיד שומה ופקיד שומה, תלוי ברמת התיק. על תיקים שמגיעים לבית המשפט חייבת להיות חתימה של סגן פקיד שומה או פקיד שומה. התיק לבית המשפט מלווה על ידי מטה רשות המסים, המחלקה המקצועית ורפרנט משפטי. אם התיק מעורר בעיה כלכלית, כלכלן ילווה אותו; אם יש בעיה של מיסוי בינלאומי, המחלקה הבינלאומית תלווה אותו. אנחנו זהירים בצווים. רק מעט תיקים מגיעים לבית המשפט".

כל מפקח צריך לבדוק מכסת תיקים מסוימת. עבודת המפקח תיבחן לפי העמידה במכסה, איכות העבודה, עמידה בתוכנית העבודה שנקבעה לו, איזון בין העבודה שלו במטה ובשטח ושימוש בכלים ממוחשבים. הציון שיקבל מפקח שעבר קורס מחשבים יחולק ל-55% על יעילות בביצוע התיקים, 18% על ביצוע תוכנית העבודה, 9% על ביצוע ביקורת במקום העסק, 9% על טיפול בהשגות ו-9% על ביצוע ביקורת ממוחשבת.

תוספת של 25% לשכר

על רקע פרסום שגוי, לדעת נסרדישי, של מחלקת המחקר של הכנסת, הוא מבקש להדגיש כי "ברשות המסים באגף מס הכנסה, לא משלמים שכר עידוד (פרמיה) על תשואת מס, גם אם היא של 40 מיליון שקל. כלומר לא משלמים למפקחים כל פרמיה אם הם קובעים וגובים שומה הגבוהה מהשומה שבדו"ח הנישום". מאידך, לדברי מנהל רשות המסים, כן קיימת שיטת שכר עידוד

ברשות, אך הקריטריונים שלה שונים. "שיטת שכר עידוד הנהוגה באגף מס הכנסה היא מ-1982, מאז עברה השיטה כמה שיפוצים ותיקונים. האחרון שבהם התחיל ב-2005, כשהגדלו משמעותית את מספר השעות המוקצבות לטיפול בתיק. רוב המפקחים מקבלים פרמיה, תוספת של עד 25% על שכר הבסיסי".

על מה משלמים את שכר העידוד? יותר מ-50% מהעובדים מקבלים תוספת על קיצור לוח הזמנים שנקבע לביצוע תיקי שומה, אבל גם על עמידה ביעדים האיכותיים של העבודה, ביצוע תוכנית העבודה, ביקורים בעסקים המבוקרים, טיפול בהשגות על שומות וביצוע ביקורות ממוחשבות.

היעדים הכמותיים של רשות המסים, לדברי נסרדישי, מתבססים על הסכמה בין ועד העובדים במס הכנסה וההסתדרות לבין הנהלת רשות המסים, באישור מועצת הייצור של רשות המסים. מספר שעות העבודה לתיק נקבע בתיאום עם גורמים מקצועיים בלתי תלויים - מהנדסי תעשייה וניהול מחברות חיצוניות. הם עושים דגימות, עוברים על תיקים וקובעים את מספר השעות הנדרשות לכל סוג תיק. את הממצאים שלהם הם מעבירים למועצת הייצור. אם מפקח מרגיש שמספר השעות שהוקצבו לתיק מסוים אינו עונה על הצרכים, הוא יכול לבקש מהמומנה עליו, רכז החולייה, להגדיל את מספר השעות. ממרכז החולייה הוא יכול לעלות הלאה, עד פקיד שומה. פקיד השומה או סגנו רשאים להגדיל את מספר השעות פי 3 ל-15% מהתיקים. למשל, להגדיל את מספר שעות הטיפול בתיק מ-30 שעות ל-90.

"אני מפעל יצרני"

נסרדישי מציין כי לצורכי בקרה, פיקוח וניהול עורכת רשות המסים דו"חות כמותיים ואיכותיים על העבודה ברשות בכל הדרגים - ברמת המפקח, ברמת החולייה, ברמת המשרד (ברשות 25 משרדי מס בכל רחבי הארץ) וברמת האגף כולו. במסגרת הדו"חות מובא בחשבון נושא תשואת המס, כולל ברמת המפקח.

אחת לתקופה מסוימת מפורסמת טבלת הביצועים של משרדי המס, שבו מפורסמים העובדים שהגיעו למקום הראשון, השני והאחרון. לדברי נסרדישי, למנהלים ברשות יש כלי ניהולי חשוב: קיצור פז"מים (פרק זמן המתנה לעלייה בדרגה, מ"ב) למפקחים מצטיינים. פרק הזמן בין דרגה לדרגה הוא שנתיים, ולדרגה הבכירה ביותר - שלוש שנים. מנהלים יכולים לקצר את הפז"מ למפקחים בשנה.

"מי שבמשך שנה לא ייצר לי ערך מוסף לא יקבל פז"מ. אני מפעל יצרני. אנחנו בודקים נוכחות, איחורים, התנהגות, תוצרת איכותית וכמותית וגם את תשואת המס. 80% מהמפקחים ברשות המסים הם עובדים קבועים. קיצור הפז"מ הוא כלי ניהולי חשוב. יותר מ-10 שנים לא פיטרנו מפקח ולא הפסקנו חוזים על תשואה נמוכה, אבל אני לא חייב לתת לו פז"מ. אין בכך פגיעה בחוזה העסקה שלו. יש לי מעט כלים לעודד למצוינות מלבד הפז"מ, מענק השתלמות, אפשרות לצאת ללימודים ואפשרות ללמד. למה אסור לי לעשות מה שמותר לסלקום?"

נסרדישי, 66, מסכם: "רשות המסים היא נשמת אפי. אני פה 45 שנה. התחלתי מלמטה. ברשות 5,200 עובדים ומנהלים. אלה העובדים הטובים ביותר בשירות הציבורי, מהדרג הנמוך ועד הגבוה. אנשים עובדים עם אמונה, מוטיווציה. רובם רואים בכך שליחות ציבורית. אני מכיר את רוב העובדים. כולם בני. עלי קשה לעבוד. הייתי כבר בכל המקומות ברשות. יש פה אנשים מעולים - עובדים ומנהלים. יש לרשות הנהלה יציבה העובדת בהרמוניה. תמיד יש במערכת גדולה כמה בודדים מתוסכלים מכיוון שלא קודמו או שלא נשמעו מספיק. אלה השוליים. כל עוד אני פה, אתרום למערכת בשקיפות, בידיים נקיות, ביושר ובאמונה."